

Anselma Remmers

WIJDE WERELDSCHOOL ALS BASIS VOOR NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJKHEID

“De wereld is een smeltkroes van cultu-
rele-, economische- én ontwikkelings-
verschillen. Hoe kunnen we leren omgaan
met deze verschillen, zonder dat er sprake is
van macht en onmacht, en hoe leren we juist
van de ontwikkeling door de ontmoeting?”
Deze vraag loopt als een rode draad door
het leven van Anselma Remmers (43),
leerkracht bij vrijeschool Wonnebald in
Den Haag.

“Een vrijeschool zou geen enclave moe-
ten zijn waar alles anders en beter lijkt,”
zegt ze, “maar juist een plek waar je het
gesprek aangaat met de maatschappij,
een plek waar je samen zoekt naar ant-
woorden op de vragen en noden die daar
leven.

Toen ik als dertienjarige een werkstuk
maakte over China, besloot ik om na
mijn schooltijd een wereldreis te maken.
Ik wilde mensen ontmoeten die in een
niet-westerse cultuur leven; ik vroeg mij
af hoe hun ontwikkelingsweg is. Mijn
hele bovenbouwperiode heb ik op zater-
dagen gewerkt om te sparen. Uiteinde-
lijk heb ik een jaar gereisd. Daarna ben
ik vrijeschoolleerkracht geworden. Het
ontwikkelingsvraagstuk bleef me bezig-
houden, zowel wat betreft de verhouding
tussen de verschillende landen en cultu-
ren, als dicht bij huis in de multicultu-
reel geworden samenleving. Ik heb me
regelmatig afgevraagd wat ik binnen het
onderwijs kan doen op dit gebied. Men-
sen komen naar het westen vanuit eco-
nomische motieven of om redenen van
veiligheid, maar ik denk dat er bewust of
onbewust altijd een ontwikkelingsmo-
tief meespeelt. Als je je in een ander land
vestigt en je vertrouwde wereld achter je
laat, doet dat een geweldig appèl op je ik-
kracht. Op de vrijeschool vinden wij die
ik-ontwikkeling van groot belang, maar
allochtonen die op dat gebied veel door-
maken, laten we over aan het reguliere
onderwijs.

Ik heb zelf korte tijd op een openbare
‘zwarte’ school gewerkt. Daar kreeg ik
een klasje met kinderen die ik op mijn
eigen (vrijeschool)manier Nederlands
mocht leren. Ik tekende, schilderde en

zong met hen en daarvan bloeiden ze op.
Ik ontdekte dat juist deze kinderen het
kunstzinnige goed kunnen gebruiken.
Maar helaas is vrijeschoolonderwijs voor
deze kinderen en hun ouders doorgaans
onbereikbaar. Bovendien is er jammer
genoeg weinig wisselwerking tussen het
reguliere- en het vrijeschoolonderwijs.

Na deze ervaring heb ik een scenario
geschreven voor een in mijn ogen ideale
school: een interculturele en interreligi-
euze openbare vrijeschool. Leerlingen
krijgen er naast euritmie bijvoorbeeld
ook Indiase of Afrikaanse dans, ze eten
maaltijden uit de multiculturele keuken
en ze vieren feestdagen vanuit verschil-
lende religies. Als kinderen met verschil-
lende achtergronden de kans krijgen
samen op te groeien, leren ze elkaar ken-
nen en begrijpen. Dankzij de ontmoetin-
gen tussen kinderen, maar ook tussen de
leerkrachten en de ouders, kan een nieu-
we gemeenschappelijkheid ontstaan.

Met een groep mensen heb ik dit plan
omgewerkt tot een ontwikkelingstra-
ject voor bestaande scholen, in de hoop
dat dat uitmondt in een ‘WijDe Wereld-
school’. Als een school aan een aantal
voorwaarden voldoet, waaronder de
inspanning om tot een gemengde leer-
lingenpopulatie te komen, opvoeding
tot wereldburgerschap en intercultureel
hoofd-, hart- en handenonderwijs, kan
ze worden begeleid door een inmiddels
opgerichte stichting. We begeleiden op
dit moment één (katholieke) school in
Den Haag die een WijDe Wereldschool
wil worden. Speerpunt op deze school is
het zogeheten hoofd-, hart- en handen-
onderwijs. Een gemengde leerlingenpo-
pulatie is hier al.

Ook vrijescholen kunnen een WijDe
Wereldschool worden. Daarvoor is wel
nodig dat die cultuur van zo-zijn-onze-
manieren zich opent. Zelf ben ik niet
bang voor ‘verdunning’ van de vrije-
schoolgedachte. Om te kunnen trans-
formereren moet je durven toelaten dat je
fundamenten een tijd op losse schroeven
staan...” ■

